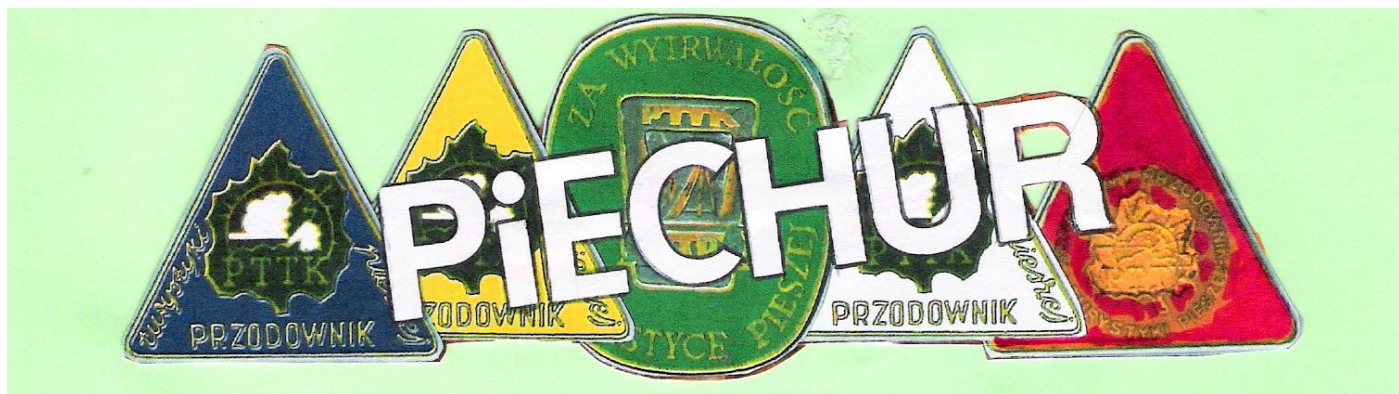

WIADOMOŚCI KOMISJI TURYSTYKI PIESZEJ

NR 84 (119)

MARZEC 2025

W numerze:

Str. 3	Krzysztof Witkowski (1932-2025)	KTP ZG PTTK
Str. 4	Mieczysław Tokarski w Panteonie PTTK	Małgorzata KONCZAL
Str. 10	Spacer dookoła Afryki	Włodzimierz SZAFIŃSKI
Str. 12	XXI Rajd w 106. rocznicę Powstania Wielkopolskiego	Ewa BOSACKA
Str. 14	Liderzy turystyki pieszej w O/PTTK w Żarnowie	Włodzimierz SZAFIŃSKI
Str. 17	Rajdem uczcili bohaterów Powstania Styczniowego	Włodzimierz SZAFIŃSKI
Str. 19	Trzy imprezy turystyczno-krajoznawcze O/PTTK w Żarnowie	Włodzimierz SZAFIŃSKI
Str. 22	Turystyczne powitanie wiosny	Grażyna SZAFIŃSKA
Str. 24	Gwarek Bocheński	Maksymilian WARMUZ

Krzysztof Witkowski (1932-2025)

Z wielkim żalem informujemy, że 17 stycznia 2025 r. w wieku 93 lat (ur. 16.04.1931 r.), odszedł na wieczną wędrowkę nasz kolega Krzysztof Witkowski prowadzący przez swe całe życie również działalność harcerską.

W latach 1945-1949 należał do 3 Białej Zabrzeńskiej Drużyny Harcerskiej. Był również wieloletnim członkiem Stowarzyszenia Ruchu Harcerskiego „Czuwaj”. Harcmistrz Krzysztof Witkowski przez wiele lat był przewodniczącym Komisji Historycznej Chorągwi Śląskiej ZHP, przewodniczącym Kręgu Seniorów tejże Chorągwi oraz instruktorem Wydziału Seniorów i Starszyny Harcerskiej w Główniej Kwaterze ZHP. Był autorem nazwy akcji letniej „KLIMCZOK” podczas której harcerze uczestniczyli w wakacyjnych obozach na obszarze Beskidów. Organizował przez wiele lat harcerską akcję letnią „Zamonit” na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Był członkiem PTTK od 1951 roku. W latach 1954-58 członek zarządu oddziału w Zabrze, od 1958 do 1969 – członek Okręgowej Komisji Turystyki Pieszej, a od 1974 do 1985 – przewodniczący Komisji Młodzieżowej i Krajoznawczej ZW PTTK w Katowicach. W latach 1979-1989 członek ZW PTTK w Katowicach. Inicjator wytyczenia kilku szlaków turystycznych m.in.: „Szlaku Zamonitu” i „Szlaku Wieży Spadochronowej”. Był autorem wielu publikacji poruszających tematykę historii harcerstwa, krajoznawstwa oraz turystyki. W naszym środowisku jako animator działalności turystyczno-krajoznawczej propagował turystykę pieszą – posiadał uprawnienia Przodownika Turystyki Górskiej, Kolarskiej, Pieszej (nr 398 – od 22 stycznia 1958 roku) oraz Honorowego Przodownika Turystyki Pieszej nr 101H (od 1972 r.). Był Instruktorem Krajoznawstwa Polski (od 1982 roku) oraz Zasłużonym Instruktorem Krajoznawstwa (od 1991 roku). Posiadał też uprawnienia Przewodnika Beskidzkiego I klasy oraz Instruktora Przewodnictwa. Był długoletnim przewodniczącym Regionalnego Kolegium Instruktorów Krajoznawstwa PTTK w Katowicach. Był też współinicjatorem powołania Górnośląskiego Kręgu Krajoznawców PTTK w Katowicach. Przez dwie kadencje był też członkiem Kapituły Odznaczeń ZW PTTK w Katowicach.

Nagrodzony wieloma wyróżnieniami. Uchwałą nr 7/93 z 12.01.1994 r. pod numerem 128. został wpisany do Księgi Zasłużonych Działaczy PTTK Województwa Śląskiego. Posiadał Srebrną i Złotą Odznakę Honorową PTTK oraz Złotą Odznakę Zasłużony Działacz Turystyki.

Pożegnanie kol. Krzysztofa Witkowskiego miało miejsce w dniu 21 stycznia 2025 roku na cmentarzu w Grodzie (dzielnica m. Będzin).

Cześć Jego Pamięci!

Opracował Mariusz Dmetrecki – wiceprzewodniczący Regionalnego Forum Turystyki Pieszej im. Zygmunta Kleszczyńskiego w Katowicach. Fot: ze zbiorów internetowych.

Małgorzata KOŃCZAL

Mieczysław Tokarski w Panteonie PTTK

„Umarłych wieczność dotąd trwa, dokąd pamięcią się im płaci”
Wisława Szymborska

8 lutego 2025 roku w Warszawie miała miejsce wyjątkowa uroczystość. W Kościele Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych przy ul. J. Conrada w Warszawie została poświęcona tablica memoratywna Mieczysława Tokarskiego. Tym samym Pierwszy Obywatel Miasta Włodawa znalazł się w Panteonie PTTK. Tablicę ufundowali członkowie PTTK Oddział im. Mieczysława Tokarskiego we Włodawie, uczestnicy sesji „Krajoznawcy i turyści Lubelszczyzny” oraz osoby zaprzyjaźnione z całej Polski.

Kaplica im. Jana Pawła II, w której umieszczono tablicę, powstała w Roku Jubileuszu 2000 i 50-lecia PTTK. Inicjatorami utworzenia tego wyjątkowego miejsca byli: ks. Kanonik Jan Huryn (ówczesny proboszcz) i Tadeusz Martusewicz – Prezes Oddziału Stołecznego PTTK w Warszawie. Decyzję zaakceptował Zarząd Główny PTTK, a poparcie Prymasa ks. Kardynała Józefa Glempa pozwoliło na propagowanie tej idei w Towarzystwie. Od momentu powstania kaplicę zapełniają tablice poświęcone najbardziej zasłużonym członkom PTTK – w tym Członkom Honorowym, wśród których nie kwestionowanym autorytetem jest Jan Paweł II.

Tablicę Mieczysława Tokarskiego poświęcił ks. prałat Jan Szubka podczas uroczystej Mszy Św. W uroczystości udział wzięli Członkowie Honorowi PTTK: Andrzej Gordon – dziekan Kręgu Członków Honorowych PTTK, Włodzimierz Majdewicz – prodziekan, kustosz Panteonu, Henryk Tomkiewicz, Ryszard Mamenas, Tadeusz Sobieszek, Włodzimierz Szafiński, Sławomir Korpysz – członek GKR PTTK oraz przedstawiciele Komisji Turystyki Pieszej ZG, Komisji do Współpracy z WP, Komisji Krajoznawczej ZG, Kapituły Odznaczeń ZG, reprezentanci różnych środowisk z Włodawy z liczną grupą członków PTTK i Przyjaciół, przedstawiciele oddziałów PTTK z całej Polski: Lublina, Chełma, Kazimierza Dolnego,

Radzyna Podlaskiego, Łodzi, Opoczna, Żarnowa, Tomaszowa Mazowieckiego, Piotrkowa Trybunalskiego, Oddziału Stołecznego w Warszawie oraz żona, Małgorzata Tokarska.

Mieczysław Tokarski urodził się 7 lutego 1947 r. w Rudnie, w powiecie chełmskim, w woj. lubelskim. Zmarł 5 maja 2024 r. w Chełmie, jego prochy są złożone w niszy kolumbarium cmentarza komunalnego we Włodawie. Z wykształcenia technik mechanik, z zamiłowania krajoznawca, regionalista, kolekcjoner, pasjonat historii – szczególnie Powstania Styczniowego. **Członek Honorowy PTTK**, Honorowy Przodownik Turystyki Pieszej, Zasłużony Przewodnik PTTK, Zasłużony Instruktor Krajoznawstwa. Przez prawie całe swoje dorosłe życie – ponad 50 lat – związany z Włodawą. Pracował w Spółdzielni Kółek Rolniczych. Zawarł związek małżeński z Małgorzatą Rutkowską – pielęgniarką. Z tego małżeństwa narodził się syn – Arkadiusz.

Jako przewodnik z niesamowitą wiedzą, rozślawił to miasto w całej Polsce, głównie poprzez działalność turystyczną oraz uczestnictwo w inicjatywach i imprezach turystyki kwalifikowanej. Był założycielem i wieloletnim prezesem O/PTTK we Włodawie, obecnie nazwanym jego imieniem. Uhonorowany wieloma odznaczeniami państwowymi, resortowymi i regionalnymi, m.in. „Złotym Krzyżem Zasługi”, „Zasłużony Działacz Turystyki”, „Zasłużony Pracownik Rolnictwa”, Złotą Honorową Odznaką Polskiego Związku Filatelistów, „Zasłużony dla Województwa Lubelskiego”. Był autorem i recenzentem wielu publikacji oraz artykułów w prasie lokalnej i ogólnopolskiej. Jako kurator różnych wystaw o tematyce historycznej był jednocześnie ich mecenasem i sponsorem. Ścisłe współpracował z Miejską Biblioteką Publiczną we Włodawie, Poleskim Parkiem Narodowym, Muzeum-Zespołem Synagogałnym we Włodawie, gdzie był aktywnym członkiem Rady Programowej. Za swoją pracę społeczną, różnorodną działalność i osiągnięcia, został wyróżniony tytułem: „Primus civis urbis Vlodaviae” tzn. Pierwszy Obywatel Miasta Włodawa.

Ogromna aktywność M. Tokarskiego na polu turystyki w sposób szczególny przyczyniła się do promowania miasta Włodawa na terenie powiatu, województwa, regionu i kraju. Osoba powszechnie znana w środowisku regionalistów, krajoznawców czy samorządowców. Był działaczem wielu organizacji, zaangażowanym w życie społeczne w wielu dziedzinach m. in.: prezes Koła nr 61 we Włodawie Polskiego Związku Filatelistów; członek Włodawskiej Rady Seniorów; działacz Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów; wykładowca z zakresu turystyki i krajoznawstwa na Uniwersytecie III-go Wieku we Włodawie; Członek Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Włodawskiej – ostatnia inicjatywa ustawienia w mieście pomnika-ławeczki upamiętniającej pobyt Krystyny Krahelskiej; fundator eksponatów muzealnych m.in. dla Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego, Muzeum Ziemi Chełmskiej, Muzeum Poleskiego Parku Narodowego, Izby Tradycji 7 Pułku Ułanów Lubelskich w Zespole Szkół w Cycowie; Izby Regionalnej w Hańsku. Inicjator ustawienia wielu pomników, tablic pamiątkowych dotyczących Powstania Styczniowego, m.in. w Lucie, Adamkach, Suchawie, Urszulinie, odnowienia nagrobka zapomnianego legionisty pochodzącego z Włodawy, ppor. Jana Wojtkiewicza na cmentarzu w Lublinie przy ul. Lipowej. Współautor Gry Miejskiej „Młodzi na tropie historii”, realizator projektu Latającego Uniwersytetu Historii Mówionej w 480-lecie nadania praw miejskich Włodawie.

Był człowiekiem niesamowitym, nietuzinkowym, indywidualistą, erudytą, pasjonatem historii Polski – szczególnie walk narodowo-wyzwoleńczych. Człowiekiem renesansu, skromnym i wrażliwym, z ogromnym poczuciem humoru. W sposób szczególny zjednywał sobie sympatię otoczenia. Miał przyjaciół w całej Polsce.

Podczas uroczystości poświęcenia tablicy, w imieniu Zarządu Oddziału, głos zabrała wieloletnia wiceprezes, Elżbieta Sidorowska. Powiedziała między innymi:

„Dla całej PTTK-owskiej Rodziny z włodawskiego oddziału, był mistrzem, wodzem, niedoścignionym wzorem. Postać bardzo charakterystyczna, rozpoznawalna, z ogromnym

poczuciem humoru. Nazywany „Kawalarzem z Włodawy”... Tak naprawdę, pod szorstką powierzchownością kryła się wielka wrażliwość, mądrość i empatia. Pamiętał o wszystkich. Był uważny, bacznie obserwujący otaczający świat. Szczególnie bliska była mu natura. Zwierzęta, które przygarniał czy ptaki, które dokarmiał. Zbierał nasionka i sadzonki, by stworzyć przy budynku Kółka Rolniczego we Włodawie swoisty ogród botaniczny.

Znałam Mieczysława prawie 40 lat – dodała. - Tak, jak wielu z nas – mnie także Mietek zaraził potrzebą wędrowania, zwiedzania, poznawania miejsc nowych lub wracania do miejsc dobrze znanych, do podróżowania. Podróżowania nie po to, by uciec przed życiem, ale by życie nam nie uciekło. Podróżowania, by zdobyć pieczętkę, bo w kręgach turystycznych – „Mecio Pieczętka” brzmiało wielokrotnie. Mówi się, że przyjaciele są jak rodzina, którą sobie wybieramy. Nikt nie zmusza nas do bycia razem. Dobrze było być razem i czuć przyjacielską więź z Mietkiem. Pozostała pustka, ale... powiedzmy sobie: „Więcej optymizmu!...” – przecież zostawił po sobie całe rzesze wychowanków, naśladowców i miejmy nadzieję, że jego dorobek przetrwa w następnych”.

Włodawski Oddział PTTK planuje w najbliższym czasie kolejne przedsięwzięcia mające na celu upamiętnienie ś. p. Mieczysława Tokarskiego – postaci ważnej dla historii współczesnej Włodawy.

Materiałem źródłowym do powyższego artykułu są informacje zgromadzone przy przygotowywaniu biogramu do „Słownika biograficznego krajoznawców i turystów” oraz okolicznościowe wystąpienia przygotowane przez Elżbietę Sidorowską - wiceprezes O/PTTK we Włodawie.

Fot. P. Enskajt

Włodzimierz SZAFIŃSKI Spacer dookoła Afryki

Afryka to nie tylko kontynent na mapie świata, ale również wieś w gminie Żarnów w powiecie opoczyńskim. Nazwa miejscowości zainspirowała Oddziałową Komisję Turystyki Pieszej PTTK w Żarnowie, do organizacji corocznych „spacerów dookoła Afryki”. Tegoroczna piąta z kolei edycja tego spaceru, odbyła się 6 stycznia i była to pierwsza impreza turystyki pieszej w 2025 r. Dwunastokilometrowa trasa zaczęła się przy nowo postawionym pomniku przedstawiającym dwa lwy i postać Murzynki przy drodze Żarnów – Skórkowice na

skręcie prowadzącym w kierunku wsi Afryka. Na starcie stawiło się ponad 30 uczestników, turystów z PTTK Żarnów i członków Opoczyńskiego Klubu Morsów. Razem wędrowali oni przez Afrykę, Widuch i Ruszenice do miejsca odpoczynku przy jazie na rzece Czarnej. Tu rozpalono ognisko, przy którym można było się ogrzać ale również upiec kiełbaskę a amatorzy zimowych kąpieli mogli skorzystać z morsowania w rzece Czarnej. Następnym etapem wędrowki, było przejście do miejsca z którego wyruszono na trasę. Za sprawne przeprowadzenie imprezy odpowiedzialny był kol. Cezariusz Szulc – wiceprzewodniczący Komisji Turystyki Pieszej PTTK Żarnów, on był również przewodnikiem na trasie. Łącznikiem pomiędzy PTTK Żarnów i Morsami z Opoczna jest kol. Janusz Aleksandrowicz, który przyczynił się też do sukcesu imprezy. „Spacer dookoła Afryki” jest jednym z przykładów współpracy Oddziału PTTK w Żarnowie i Opoczyńskiego Klubu Morsów. Warto wspomnieć, że członkowie Klubu Morsów, biorą także udział w żarnowskich spływach kajakowych.

Fot. J. Aleksandrowicz i B. Kalinowska

Ewa BOSACKA

XXI Rajd w 106. rocznicę Powstania Wielkopolskiego

W sobotę, dnia 11 stycznia 2025 roku odbył się XXI Rajd Powstania Wielkopolskiego. Organizatorem imprezy był Oddział PTTK Ziemi Gnieźnieńskiej w Gnieźnie, przy wydatnym wsparciu Wójta Gminy Gniezno Pani Marii Suplickiej, Starosty Powiatu Gnieźnieńskiego Pana Tomasza Budasza i Prezydenta Miasta Gniezna Pana Michała Powałowskiego. Spotkanie uczestników rajdu miało miejsce na cmentarzu św. Piotra w Gnieźnie przy Pomniku Powstańców Wielkopolskich.

Jedna z uczestniczek przedstawiła krótki zarys przebiegu Powstania na Ziemi Gnieźnieńskiej, po czym komandor rajdu zapoznała zgromadzonych z historią Akropolu

naszych bohaterów. Zapaliliśmy znicze i chwilą ciszy uczciliśmy wszystkich poległych powstańców, dzięki którym możemy żyć w wolnym kraju. W warunkach zimowych (obfite opady śniegu i silnie wiejący boczny wiatr) rozpoczęliśmy nasze wędrowanie w kierunku Zdziechowy. Mimo, że warunki pogodowe nas nie rozpieszczały, szczęśliwie dotarliśmy do kościoła pw. NMP Nieustającej Pomocy w Zdziechowie. Tam czekali na nas przewodnicy: p. Krystian i p. Paweł (miejscowy pasjonat historii ubrany w strój Powstańca), którzy dostarczyli nam sporo cennych informacji o kościele, jak i o przebiegu zwycięskiej bitwy powstańczej pod Zdziechową. Kościół został wybudowany jako wotum mieszkańców Zdziechowy i okolic za zwycięskie powstanie. Następnie przeszliśmy pod Pomnik Powstańców na Rynku w Zdziechowie. Zapaliliśmy znicze i oddaliśmy hołd wszystkim poległym mieszkańcom Zdziechowy i okolic. Po wykonaniu wspólnej fotografii udaliśmy się na metę do pobliskiej Szkoły Podstawowej im. Powstańców Wielkopolskich w Zdziechowie, gdzie przywitała nas Pani dyrektor placówki a w świetlicy czekała na uczestników pyszna grochówka przygotowana przez Panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Zdziechowie. Zupę nalewała młoda dziewczyna ubrana w strój sanitariuszki z czasów Powstania. Po konsumpcji i krótkim odpoczynku zostaliśmy zaproszeni przez p. Pawła do Szkolnej Sali Tradycji na kolejną wspaniałą lekcję historii o tematyce powstańczej. Wśród wielu eksponatów obejrzelśmy liczne zdjęcia, dokumenty oraz przedmioty związane z powstaniem. Na uwagę zasługuje oryginalny drzewiec Sztandaru Towarzystwa i Wojaków z 1926 roku oraz replika sztandaru.

Kolejnym punktem rajdowego programu był konkurs wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim, do którego przystąpiło 8 uczniów. Konkurs wygrał Konrad uczeń Szkoły Podstawowej nr 9 z Gniezna, drugie miejsce zajęli Antoni z Katolickiej Szkoły Podstawowej „Rodzice-Dzieciom” z Gniezna i Gracjan ze Szkoły Podstawowej nr 5 z Gniezna. Miejsce trzecie zdobyła Marysia z Katolickiej Szkoły Podstawowej „Rodzice-Dzieciom” z Gniezna. Cenne nagrody ufundowane przez Prezydenta Miasta Gniezna oraz Starostę Powiatu Gnieźnieńskiego wręczyła Pani Dyrektor szkoły Marzenna Kubiak. Drobne upominki trafiły do Jacka najmłodszego uczestnika rajdu oraz do wszystkich uczestników imprezy i ich opiekunów. Pyszny posiłek został sfinansowany przez Wójta Gminy Gniezno.

W rajdzie uczestniczyło 45 osób. W trudnych warunkach pogodowych pokonaliśmy 8 km, które zostały wpisane i potwierdzone w książeczkach Odznaki Turystyki Pieszej.

Fot. Hanna Dolata

Włodzimierz SZAFIŃSKI

Liderzy turystyki pieszej w O/PTTK w Żarnowie

Podsumowanie roku turystycznego 2024 w naszym Oddziale PTTK, które odbyło się w sobotę 18 stycznia 2025 r. było także okazją do zakończenia konkursu o w/w tytule. Konkurs trwał od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 a podstawowym celem była popularyzacja turystyki pieszej wśród dorosłych oraz dzieci i młodzieży szkolnej będących członkami PTTK Żarnów. Tak jak w latach poprzednich, wyróżniamy 10 piechurów, którzy wypełnili i złożyli stosowną ankietę do Oddziałowej Komisji Turystyki Pieszej oraz uzyskali odpowiednią ilość punktów. Punkty otrzymuje się za każdy zaliczony rajd lub wycieczkę pieszą, zdobytą OTP lub odznakę regionalną weryfikowaną w Oddziale, organizację oddziałowej imprezy pieszej, uzyskanie uprawnień PTP, udział w Ogólnopolskim Zlocie PTP czy zdobycie tytułu „Super Piechura Świętokrzyskiego”. Biorący udział w konkursie mają do dyspozycji szereg pieszych imprez oddziałowych: Spacer przez Afrykę, Rajd Szlakiem Powstania Styczniowego, Marsz Walentynkowy, Rajd Szlakiem Powstania Styczniowego, Rajd Pierwszy dzień

wiosny, Rajd Szlakiem mjr. Henryka Dobrzańskiego – „Hubala”, Rajd Brzegiem Pilicy, Rajd rodzinny wokół Żarnowa i Żarnowski Rajd z Mikołajem. Liczą się również rajdy organizowane przez sąsiednie Oddziały PTTK oraz np. Lokalne Grupy Działania. Po podliczeniu osiągnięć przez komisję konkursową, najlepszymi piechurami okazali się w kolejności zajętych miejsc: Urszula Jędrasik, Czesław Szwedkiewicz, Magdalena Szołowska, Elżbieta Białek, Katarzyna Szołowska, Barbara Kalinowska, Magda Wronkowska, Ewelina Stasiak, Joanna Świątek i Karolina Stasiak. Liderzy otrzymali dyplomy i puchary a osobami wręczającymi byli: Cezary Król – członek Komisji TP ZG PTTK oraz przewodniczący OKTP w Żarnowie i Włodzimierz Szafiński – prezes miejscowego Zarządu Oddziału. Wśród wyróżnionych trzy turystki to młodzież reprezentująca szkolne koła PTTK, wchodzące w skład żarnowskiego Oddziału.

Fot. Janusz Aleksandrowicz

Włodzimierz SZAFIŃSKI

Rajdem uczcili bohaterów Powstania Styczniowego

Minęło już 28 lat, gdy Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno – Krajoznawczego wspólnie z Gminą Aleksandrów, organizują kolejne edycje Rajdu Szlakiem Powstania Styczniowego. Tegoroczny rajd odbył się w sobotę 1 lutego 2025 r. na ośmiokilometrowej trasie z Klewa przez Brzeziny, Wacławów do Skotnik. Celem tej imprezy pieszej było uczczenie 162 rocznicy Powstania, poznanie walorów turystyczno – krajoznawczych gminy Aleksandrów, propagowanie turystyki rodzinnej i zdrowego stylu życia. Na miejsce zbiórki przy Szkole Podstawowej w Klewie, przybyło ok. 200 osób reprezentujących głównie szkoły z terenu gmin Aleksandrów i Żarnów ale również grupa dzieci z Gomulina w pow. piotrkowskim oraz turyści indywidualni z województw łódzkiego, świętokrzyskiego i mazowieckiego. Przybyli również turyści z Klubu Krajoznawczego „Sokoły Wędrownie”, którzy zdobywali punkty do Turystyczno- Krajoznawczej odznaki gminy Żarnów. Po wstępnej weryfikacji uczestników i wręczeniu pamiątkowych odznak rajdowych, głos zabrali wójt gminy Aleksandrów dr Paweł Mamrot i prezes Zarządu Oddziału PTTK Żarnów Włodzimierz Szafiński, którzy powitali uczestników i podali niezbędne informacje związane z przebiegiem imprezy.

Po uformowaniu kolumny marszowej, 181 uczestników w towarzystwie przedstawicieli służb, ruszyło na trasę przejścia pieszego pod przewodnictwem wójta i kilku chłopców niosących flagi Polski i PTTK. W Skotnikach turyści przeszli w okolice pomnikowego dębu „Mikołaj”, obok którego w 2022 r. postawiono symboliczny krzyż aby uczcić poległych w potyczce powstańców z oddziału mjr Józefa Oxińskiego z oddziałami rosyjskimi w Skotnikach i okolicy w dniu 30 czerwca 1863 r. Tutaj w imieniu wszystkich uczestników rajdu, został złożony wieniec a turyści minutą ciszy uczcili poległych powstańców. Idąc na miejsce zakończenia na hali sportowej Szkoły Podstawowej w Skotnikach, turyści przechodzili obok zabytkowego modrzewiowego kościoła z XVI wieku. Uczniowie miejscowej szkoły pod opieką nauczycieli, przygotowali program słowno – muzyczny o treściach patriotycznych, który bardzo spodobał się zgromadzonej publiczności. Po występie była okazja do wręczenia 3 zdobytych wcześniej odznak turystyki pieszej. Otrzymały je: Malwina Szczepańczyk i Maja Karasińska ze szkolnego koła PTTK w Miedznej Drewnianej oraz Nina Szafranec ze szkolnego koła PTTK w Aleksandrowie, natomiast siedmioro członków z Klubu

Krajoznawców „Sokoły wędrowne” poprzez udział w rajdzie, ukończyło zdobywanie srebrnych Turystyczno-Krajoznawczych Odznak Gminy Żarnów. Uroczyste zakończenie XXVIII Rajdu Szlakiem Powstania Styczniowego, stało się doskonałym momentem do ich wręczenia. Kończącym akordem było rozdanie dyplomów za udział w rajdzie przez wójta Aleksandrowa i prezesa O/PTTK Żarnów oraz posiłek turystyczny sponsorowany przez gminę Aleksandrów. Warto wymienić w tym miejscu wszystkie szkoły reprezentowane na tej ważnej imprezie patriotycznej. Były to: SP w Aleksandrowie, Dąbrowie nad Czarną, Skotnikach, Białaczowie, Miedznej Drewnianej, Gomulinie, Klewie i Żarnowie. Każdy z dotychczas odbytych rajdów, jest swoistą lekcją historii i przypomnieniem o tym największym w XIX wieku w Europie, zrywie patriotycznym Polaków walczących o wolność Ojczyzny.

Fot. B. Kalinowska

Włodzimierz SZAFIŃSKI

Trzy imprezy turystyczno-krajoznawcze O/PTTK w Żarnowie

W ciągu dwóch dni 15 i 16 lutego 2025 r. (sobota i niedziela) odbyły się trzy ważne przedsięwzięcia turystyczno – krajoznawcze w ramach działalności naszego Oddziału PTTK. Dwa pierwsze to imprezy turystyki pieszej a trzecim był wyjazd do Teatru Wielkiego w Łodzi. W sobotę odbył się III Rajd Walentynkowy zorganizowany przez SKKT-PTTK przy Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Miedznej Drewnianej. Ośmiokilometrowa trasa rajdu zaczynała się i kończyła w Miedznej Drewnianej. Na starcie piechurów powitały dyrektorka Beata Wilk i opiekunka szkolnego koła PTTK Ewelina Stasiak. Głównymi uczestnikami rajdu byli uczniowie szkół z Aleksandrowa, Białaczowa, Miedznej Drewnianej i Żarnowa. Przybyli również turyści indywidualni z powiatu opoczyńskiego. Już na starcie wszyscy uczestnicy otrzymali okolicznościowe plakietki rajdowe, nie zabrakło też

walentynkowych serduszek. Po przejściu części trasy, przy Zalewie na Wąglance zorganizowany był punkt odpoczynkowy z gorącą herbatą a po dojściu na metę czekał na turystów smaczny żurek. Pamiątką z imprezy będzie z pewnością okolicznościowy dyplom uczestnictwa przygotowany przez organizatorów. Turystom sprzyjała pogoda, niewielki przymrozek i nieco śniegu na trasie nie przeszkadzały w wędrówce. Dokumentację fotograficzną z rajdu zawdzięczamy koleżankom Barbarze Kalinowskiej i Magdalenie Szołowskiej. Zdaniem uczestników była to w pełni udana impreza. Natomiast w niedzielę 16 lutego br. Komisja Turystyki Pieszej PTTK w Żarnowie, zorganizowała XI Marsz Walentynkowy. Pomysłodawcą i przewodnikiem na trasie w okolicach Sielpi, był kol. Czesław Szwedkowicz. W wędrówce wzięło udział 27 turystów a wśród nich przewodniczący KTP PTTK Żarnów kol. Cezary Król i wiceprzewodniczący kol. Cezariusz Szulc. Dużą grupę stanowili członkowie Klubu Morsów z Opoczna. W programie imprezy po przejściu ok. 10 km zaplanowany został odpoczynek z turystycznym ogniskiem, przy którym pieczono kiełbaski a dla chętnych zapewniono możliwość morsowania w Czarnej Koneckiej. Po złamaniu lodu na rzece, na morsowanie zdecydowało się 5 śmiałków. Dużą frajdą na koniec przejścia w Gatnikach, było zwiedzanie kolekcji motocykli i motorowerów zgromadzonych przez kol. Czesława Szwedkowicza.

Również w niedzielę po południu z Żarnowa wyruszyła 38 osobowa grupa do Teatru Wielkiego w Łodzi na Koncert Muzyki Latinoamerykańskiej. Była to prawdziwa uczta dla miłośników muzyki z tego kręgu kulturowego tym bardziej, że dla części uczestników były to utwory wokalne – instrumentalne znane z młodości. Wykonawcy to orkiestra i soliści Teatru Wielkiego w Łodzi a także rodowici Meksykanie: Alejandrina Vazquez i Pepe Diaz. Kilka utworów było niegdyś hitami muzyki światowej a część z nich stanowiło tło muzyczne filmów takich jak np. „Zapach kobiety” czy „West Side Story”.

Fot. J. Aleksandrowicz i B. Kalinowska

Turystyczne powitanie wiosny

Przed wieloma laty Oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno Krajoznawczego w Żarnowie, rozpoczął organizację rajdu pieszego pod nazwą „Pierwszy dzień wiosny”.

Kolejna edycja tego rajdu odbyła się 22 marca br. a jego przygotowaniem i przeprowadzeniem zajęło się szkolne koło PTTK w Białaczowie. Ośmiokilometrowa trasa zaczynała się w pobliżu „Wodomistrzówki” w Miedznej Murowanej i wiodła wzdłuż Zalewu na Wąglance, fragmentem „Piekielnego Szlaku” przez Nadole do Ossy. Na starcie pojawiło się 104 piechurów głównie dzieci i młodzieży z nauczycielami z Białaczowa, Gomulina, Miedznej Drewnianej i Żarnowa, byli też turyści indywidualni. Pogoda w sobotę była bardzo łaskawa dla rajdowców, przez wiele godzin świeciło słońce a to sprzyjało wędrowce i dobrym humorom. Dla najmłodszych turystów dużą frajdą był odpoczynek przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Miedznej Murowanej na placu zabaw. Oprócz walorów przyrodniczych imprezy cieszyć mogą aspekty turystyki rodzinnej sprzyjającej pogłębieniu więzi dzieci z rodzicami. Zakończenie i podsumowanie rajdu odbyło się na dziedzińcu prywatnej posesji, na którą w procesie przygotowania zaprosił nas sołtys wsi Ossa Pan Jóźwik już rok wcześniej. Przygotowaniem bogatego posiłku turystycznego zajęło się miejscowe Koło Gospodyń Wiejskich, nie zabrakło też ogniska przy którym można było upiec kiełbaskę. W zakończeniu imprezy oprócz w/w i uczestników rajdu, wzięli udział burmistrz Białaczowa, Barbara Goworek oraz prezes ZO PTTK w Żarnowie Włodzimierz Szafiński. Pamiątką z imprezy będzie z pewnością plakietka rajdowa „Pani wiosna”, którą otrzymali wszyscy uczestnicy jak również dyplom uczestnictwa dla drużyn szkolnych. Sukces imprezy był zasługą opiekunek szkolnego koła PTTK w Białaczowie Magdaleny Szołowskiej i Joanny Świątek, zaangażowanych w sposób wzorcowy w przygotowanie i przeprowadzenie rajdu.

Maksymilian WARMUZ
Gwarek Bocheński

Niespełna 50 km na wschód od Krakowa znajduje się królewskie miasto Bochnia. Ma bogatą historię sięgającą XIII w. Historia ta związana jest z odkryciem w 1248 r. pod miastem bogatych złóż soli, dzięki którym Bochnia przez wieki mogła się rozwijać. Było to pierwsze odkrycie soli na ziemiach polskich.

Książę piastowski Bolesław Wstydlivy wydał w Korczynie 27 lutego 1253 r. akt lokacyjny miasta Bochni z licznymi przywilejami. Miasto otrzymało polską nazwę Bochnia, choć w akcie lokacyjnym wymieniono również niemiecką nazwę osady Salzberg – Solna Góra (góra – ówczesna nazwa szybu), a to ze względu na zamieszkujących wówczas w Bochni licznych przybyszów ze Śląska.

Dzięki korzystnemu położeniu miasta przy szlakach handlowych z Zachodu Europy na Ruś i do Azji Mniejszej oraz z Węgier nad Morze Bałtyckie, Bochnia została włączona w międzynarodową wymianę handlową, stając się ważnym ośrodkiem tranzytowym. Wzrostowi zamożności Bochni i jej mieszkańców sprzyjały liczne przywileje książęce i królewskie.

Za panowania Kazimierza Wielkiego wzniesiono ratusz, mury obronne, w roku 1357 powstał szpital – przytułek dla górników, jeden z pierwszych na ziemiach polskich. O wysokim poziomie życia w Bochni świadczyć może fakt, iż już w XV stuleciu miasto posiadało wodociąg miejski (tzw. rumus). W XIV i XV w. zaliczano Bochnię, obok Krakowa i Sandomierza, do największych miast Małopolski.

Pierwszy w Polsce pomnik Kazimierza Wielkiego z 1871 r. (rynek w Bochni)

Odznaka „Gwarek Bocheński”

Miejscowy oddział PTTK z siedzibą przy ul. Orackiej 2 umożliwia odwiedzającym Bochnię zdobycie odznaki „Gwarek Bocheński”, co wymaga zapoznania się z 38 zabytkami w mieście, świadczącymi o jego długich i ciekawych dziejach.

Są to między innymi:

- Kopalnia soli (żupa solna, działa nieprzerwanie od 1251 r.) – zdecydowanie mniejsza od Wieliczki, nie posiada przepychu wielickiego muzeum, dzięki temu jednak daje autentyczne wyobrażenie o pracy wykonywanej przez 750 lat.
- Kopalnia przez ponad siedem stuleci kształtowała charakter Bochni. Wieże wyciągowe szybów Campi, Trinitatis, Sutoris, a także inne obiekty naziemne żupy, wyróżniają krajobraz Bochni spośród dziesiątków innych miast.

Szyb Campi (po lewej stronie) i Szyb Sutoris (po prawej stronie)

W kopalni znajduje się jedyny na świecie obiekt sakralny (Kaplica Św. Kingi) przez środek którego biega tory. Ołtarz Św. Kingi jest głównym wyposażeniem prezbiterium podziemnej kaplicy. Z soli wykuto ambonę i cztery figury świętych. Pomieszczenie nie jest tylko martwym obiektem muzealnym – kilka razy w roku celebrowane są tutaj msze, zdarzały się przypadki zawierania związków małżeńskich.

Kaplica Św. Kingi

- Muzeum im. Stanisława Fischera (przy rynku) z eksponatami z historii miasta, z tym dokumentem wydany przez Zygmunta I Starego potwierdzającym nadanie Bochni przywilejów miasta królewskiego.
- Bazylika Św. Mikołaja – ufundowana w 1253 r. Została wzniesiona ok. 1440 r., wielokrotnie przebudowywana, ozdobiona gotycką fasadą. Wnętrze barokowo-rokokowe. Bazylika jest sanktuarium maryjnym (znajduje się tu cudowny, koronowany w 1934 r., obraz Matki Bożej Bocheńskiej). Obok fary stała do niedawna drewniana dzwonnica z początku XVII stulecia, jedna z najpiękniejszych w Polsce, która spłonęła w 1987 r. Obecnie można podziwiać ją zrekonstruowaną.

Bazylika w Bochni wraz z dzwonnica

- Szlak solny, czyli trasa turystyczna łącząca dawne obiekty kopalniane i nieistniejące szyby kopali soli w Bochni

Obiekty udało mi się odwiedzić w przeciągu 3 dni, gdyż znajdują się w bliskiej odległości i do ich zaliczenia nie wymagany jest żaden środek transportu. Zachęcam do odwiedzenia tego urokliwego, ciekawego miasteczka. Dzięki bezpośredniemu połączeniu kolejowemu z Warszawą, Krakowem oraz Gdańskiem, jest to idealne miejsce na spędzenie weekendu i zdobycie odznaki „Gwarka Bocheńskiego”.

Fot. Maksymilian Warmuz

Wydawca: Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK
Witryna internetowa <http://ktpzg.pttk.pl>
Warszawa – marzec 2025
Redakcja: Ewa Bosacka i Marcin Czerwiński
Redakcja techniczna: Krystian Grajczak
Okładka: Włodzimierz Majdewicz
Nakład: 100 egz.
Adres do korespondencji: 00-075 Warszawa
ul. Senatorska 11
ebosacka@wp.pl